Către: Consiliul Superior al Magistraturii

De la: Asociația Judecătorilor „Vocea Justiției”

Adresare privind inițierea unui studiu amplu și elaborarea unui proiect de regulament privind stabilirea volumului maxim de dosare aflate concomitent în procedura unui judecător

Stimați membri ai Consiliului Superior al Magistraturii,

Asociația Judecătorilor „Vocea Justiției”, în exercitarea rolului său de reprezentare profesională a judecătorilor și de promovare a independenței, integrității și calității actului de justiție, se adresează Consiliului Superior al Magistraturii cu solicitarea de a iniția un studiu amplu, complex și fundamentat științific privind volumul real de muncă al judecătorilor din Republica Moldova, în vederea elaborării unui proiect de regulament care să reglementeze modalitatea de calcul a volumului maxim de dosare ce pot fi gestionate concomitent de un judecător și echipa lui cu normă întreagă de muncă.

Necesitatea acestei inițiative rezultă în mod evident din datele statistice oficiale ale sistemului judecătoresc, precum și din concluziile studiului analitic „Volumul excesiv de muncă: cum afectează independența și integritatea judecătorilor” (septembrie 2021), care demonstrează că sarcina actuală de lucru a judecătorilor depășește constant limitele rezonabile ale capacităților fizice și intelectuale ale unei persoane, afectând direct calitatea actului de justiție, respectarea termenelor procedurale și garanțiile efective ale independenței judecătorului .

Studiul menționat constată că volumul excesiv de muncă determină, în mod inevitabil, depășirea termenelor procedurale legale și reduce semnificativ timpul efectiv alocat analizei cauzelor, deliberării și motivării hotărârilor judecătorești. Supraîncărcarea cronică generează un stres profesional permanent, care afectează capacitatea cognitiv-analitică și decizională a judecătorilor, conducând la erori umane, soluții insuficient fundamentate și la creșterea ratei de casare și rejudecare a cauzelor. În aceste condiții, judecătorii sunt nevoiți să examineze cauzele într-un ritm incompatibil cu exigențele unui proces echitabil, fiind frecvent puși în situația de a sacrifica calitatea actului de justiție pentru respectarea formală a termenelor.

Totodată, studiul evidențiază impactul sever al volumului excesiv de muncă asupra sănătății mintale a judecătorilor. Peste 60% dintre aceștia identifică suprasolicitarea profesională drept principal factor stresogen, iar o proporție semnificativă prezintă simptome de anxietate, tulburări de somn și depresie, inclusiv forme ușoare, moderate și severe. Aproximativ 40% dintre judecători ajung să adopte acte judiciare aflându-se în stare depresivă, situație incompatibilă cu exigențele unui act de justiție de calitate și cu garanțiile unui proces echitabil, afectând atât independența judecătorului, cât și dreptul justițiabililor la o soluționare corectă și motivată a cauzelor.

În acest context, Asociația consideră că studiul inițiat de Consiliul Superior al Magistraturii trebuie să vizeze, în mod prioritar:

– evaluarea timpului efectiv de lucru necesar pentru examinarea diferitelor categorii de cauze, în funcție de gradul de complexitate;

– analiza impactului asigurării insuficiente cu personal auxiliar și examinării dosarelor în diferite sediile și diferite judecătorii asupra volumului real de muncă al judecătorului;

– elaborarea unei metodologii clare, previzibile și verificabile de calcul al volumului maxim de dosare ce pot fi gestionate concomitent de un judecător și membrii echipei lui cu normă întreagă;

– corelarea acestei metodologii cu mecanismul de repartizare aleatorie a cauzelor prin Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor.

Asociația Judecătorilor „Vocea Justiției" insistă asupra respectării stricte a legislației privind transparența decizională în procesul de elaborare a studiului și a proiectului de regulament aferent și consideră obligatorie constituirea unui grup de lucru multiprofesional, care să asigure o abordare integrată, obiectivă și conformă standardelor europene.

În opinia Asociației, grupul de lucru trebuie să includă:

– reprezentanți ai Ministerului Muncii și Protecției Sociale, inclusiv specialiști din cadrul Inspecției Muncii;

– reprezentanți ai Ministerului Sănătății, cu competențe în evaluarea impactului suprasolicitării profesionale asupra sănătății mintale și fizice;

– specialiști în evaluarea riscurilor de epuizare profesională (burnout) și de tulburări anxios-depresive în rândul judecătorilor, asistenților judiciari și grefierilor;

– un reprezentant al Consiliului pentru egalitate, în vederea prevenirii și identificării eventualelor forme de discriminare indirectă sau structurală;

– reprezentanți ai asociațiilor judecătorilor.

Separat, Asociația atrage atenția asupra unei inechități sistemice în materia salarizării, care contravine principiilor legislației privind salarizarea în sectorul public. În prezent, volumul de muncă al judecătorilor și al personalului auxiliar diferă substanțial între instanțe, uneori de trei ori, iar în anumite cazuri chiar de zece ori, în timp ce nivelul de salarizare este menținut la aceeași valoare nominală. Această situație afectează drepturile profesionale ale judecătorilor, asistenților judiciari și grefierilor, încalcă principiul remunerării echitabile pentru muncă de valoare comparabilă și generează o formă de discriminare structurală pe criteriul specializării instanței sau al localității în care este exercitată funcția.

Menținerea unui regim salarial uniform, în condițiile unor diferențe obiective și semnificative ale volumului de muncă și responsabilitate, amplifică riscurile de epuizare profesională, descurajează activitatea în instanțele suprasolicitate și afectează funcționarea eficientă a sistemului judecătoresc, cu impact direct asupra calității actului de justiție.

Totodată, Asociația solicită ca viitorul proiect de regulament să prevadă expres:

1. instituirea unui mecanism de blocare automată și temporară a repartizării de noi dosare către un judecător, la atingerea plafonului maxim stabilit;

2. reluarea repartizării doar după reducerea volumului de dosare sub nivelul maxim admis;

3. opțional, posibilitatea preluării unui volum suplimentar de dosare exclusiv în baza acordului scris al judecătorului, cu condiția compensării corespunzătoare a acestui efort suplimentar, printr-un mecanism clar, transparent și previzibil, stabilit de Consiliul Superior al Magistraturii.

Asociația Judecătorilor „Vocea Justiției" consideră că o asemenea reglementare, elaborată transparent, participativ și fundamentată multidisciplinar, reprezintă o condiție necesară pentru protejarea sănătății profesionale a personalului din instanțe, pentru consolidarea independenței reale a judecătorilor și pentru asigurarea unui act de justiție de calitate, în interesul societății.

Vă rugăm să examinați prezenta adresare și să dispuneți inițierea procedurilor necesare.

Cu considerație,

Președintele Asociația Judecătorilor „Vocea Justiției"

Marina Rusu